

TIMO AHOPELTO & JYRI ENGSTRÖM

Startup- KÄSIKIRJA

TAMMI

TIMO AHOPELTO & JYRI ENGSTRÖM

Startup- *KÄSIKIRJA*

TAMMI

HELSINKI

Startup
Foundation

Piirroskuvat: Linda Saukko-Rauta

Graafinen suunnittelu ja taitto: Timo Numminen

1. painos

© Timo Ahopelto, Jyri Engeström ja Tammi 2025

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-7260-3

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

SISÄLLYS

1. IDEA JA PERUSTAMINEN 13

Miten startup perustetaan? 13

Ydintaito – startup-perustajan tärkein pääoma 18

Miten yrittäjäksi tullaan? 22

Mistä hyvä yritysidea syntyy? 26

Onko ideasi mullistava? 28

Yrittäjätesti 32

Mitä menestyjillä on, mutta muilla ei?

(Vastaus: sisukkuutta!) 34

Mille alalle startup kannattaa perustaa? 37

Tapoja saada omistusta startupista 44

Milloin on paras hetki ryhtyä yrittäjäksi? 46

Yrittäjän varusteet 48

Yrittäjyyden perusaksiooma 50

Anna tekoälyn tappaa ideasi 53

Vinkit yrittäjäksi haluavalle opiskelijalle 59

Reittejä perustajaksi Piilaaksoon 61

Näin valmistaudut Y Combinator -hakemukseen 71

2. ALKUVAIHE 75

Miten pientä startupia johdetaan alussa?	75
Tuote syntyy käyttäjien kautta	80
Product/market fit (PMF)	82
Product/market fitistä sanottua	84
Miksi startupit epäonnistuvat?	85
Pidä huoli, että firma pyörii kitkattomasti	88
Perustajasopimus – startupin avioehto	90

3. SIIJOITTAJAN LÖYTÄMINEN 95

Tunnista sijoittajien kolme päätyyppiä	95
Sijoittajien sijainti	99
Kuka heistä on hyvä sijoittaja?	100
Miten pääsen sijoittajan puheille?	102
Näin teet hyvän intron	104
Kauheat introt	112
Startupin ensimmäinen rahoitus	114
Millainen on hyvä pitch?	118
Lifeline suosimat 10 kalvoa	122
Miten esität kilpailutilanteen pitchissä?	124
Pitch deckin kielletyt kuvat	127
Liikevaihdon kasvun mallintaminen	129
Sijoittajan viestien tulkitseminen	132
Rahannostotehtävä	135

Analyysi: pitchin onnistumistekijät	136
Pitchaajan yleisimmät virheet	138
Miten VC todella ajattelee?	140
Term sheetin kiemurat	146
Term sheet -esimerkki: kumman sinä valitsisit?	153
Tärkein dokumenttisi: osakassopimus	155

4. KASVUVAIHE 173

Kolmijalkainen tuoli – startupin perusrakenne	173
Perustajan tärkein taito: fokus	177
Miki Kuusi: ”Mallinna kaikki Exceeliin”	179
Mikin skaalautuvuuslaskelma	183
Miten sijoittajaa käytetään?	185
Yrittäjän surmanloukut	187
Joukkohybris ja -depressio	190
Managerimoodi vai perustajamoodi?	193

5. STARTUP-MAAILMAN HAHMOT 195

Kamat sijoittajat	195
Tehtävä: Tunnista ja neutraloi kamalat sijoittajat	199
Kamat pitchaajat	201
Ekosysteemimuumit	203
Kuka näistä on hyvä hallituksen jäsen startupiin?	205

6. JOHTAMINEN: TEE VÄHEMMÄN, MUTTA OIKEIN 207

Perustajan harharetket (...ja miten löydät

takaisin oikealle polulle) 207

Tee asioita, jotka eivät skaalaudu 213

Perustajan ajankäyttö-audit 217

Liike on lääke 220

Liikettä tyhjiöön 223

”Maailman vähiten vaikutusvaltainen

toimitusjohtaja” 224

High Output Management – kone, joka toimii 227

”Deliver or dai” 230

Kuuluisia startup-lauseita (ja mitä ne oikeasti

tarkoittavat) 232

Eisenhowerin matriisi – ajankäytön kompassi 233

Maailmanluokan operaatioiden tarkistuslista 236

Fokusointi on vaikeaa 238

7. TAIDOT, JOTKA RATKAISEVAT 241

Delegointi – koska et voi tehdä kaikkea itse 241

Rekrytointi – startup-perustajan tärkein taito 243

Yksinkertainen palkkataulukko startupille 246

Tehtävä: täytä firman palkkataulukko 248

Palkkaneuvottelut startupissa 250

Optio-ohjelma: miten allokoida oikein?	255
Irtisanominen	256
Näin pidät fiksun hallituksen kokouksen	258
Lehdistötiedote, joka toimii	264
Zoom in, zoom out	267
Pidä itsesi kunnossa	269

8. EXIT – MITEN YRITYKSESI TARINA PÄÄTTYY (TAI ALKAA UUELLEEN) 273

Milloin on aika lopettaa?	273
Firman myynti	276
Miten firman arvo määritetään?	278
Miten rahat jaetaan exitissä? Liquidation waterfall	279
Mitä tapahtuu exitin jälkeen?	281
Single trigger ja double trigger – miksi niillä on väliä?	283
Näin exit-peli pelataan	284
Listautuminen pörssiin: yrittäjän huippuhetki	291

9. LOPUKSI: ISO KUVA 297

Iso kuva: suomalaisilla startupeilla on kaikki voitettavanaan	297
--	-----

Foundereiden laulu

Minä kuulen kuink'
firmat versovat
ja Slushissa vaahtoovat suut
Minä luulen,
nyt muuttuvat unelmat
todeks' puheet ja slaidit ja muut

Minä tiedän kuink'
maahan lyö vaikeudet
ja myrskyn voittaa mä saan
Minä siedän
tuskat ja kurjuudet
jot' voin founderi olla mä vaan

Minä tunnen kuink'
himon vasarat lyö
ja tuotetta tyhjästä kantaa
Kera onnen
ei maailman kylminkään yö
voi meille kuin lämpöä antaa

1.

IDEA JA PERUSTAMINEN

MITEN STARTUP PERUSTETAAN?

Yrityksen perustaminen on helppoa:

- ✓ Täytät osakeyhtiön perustamislomakkeen Patentti- ja rekisterihallituksen verkkopalvelussa osoitteessa ytj.fi.
- ✓ Avaat pankkitilin.

Onneksi olkoon. Olet perustaja.

Tämä kirja ei kerro mistä tahansa yrityksestä vaan startupista, jonka tavoitteena on nopea kasvu ja kansainvälinen läpimurto. Jos kaikki menee nappiin, saattaa juuri sinun startupistasi tulla maailman johtava toimija omalla alallaan.

Matka ei kuitenkaan ole suoraviivainen. Yrittäjän arjessa ainoat varmat asiat ovat jatkuva epävarmuus ja se kutkuttava tunne, kun huomaat rakentavasi firmaa ja ratkaisevasi ongelmaa, jolla on oikeasti merkitystä.

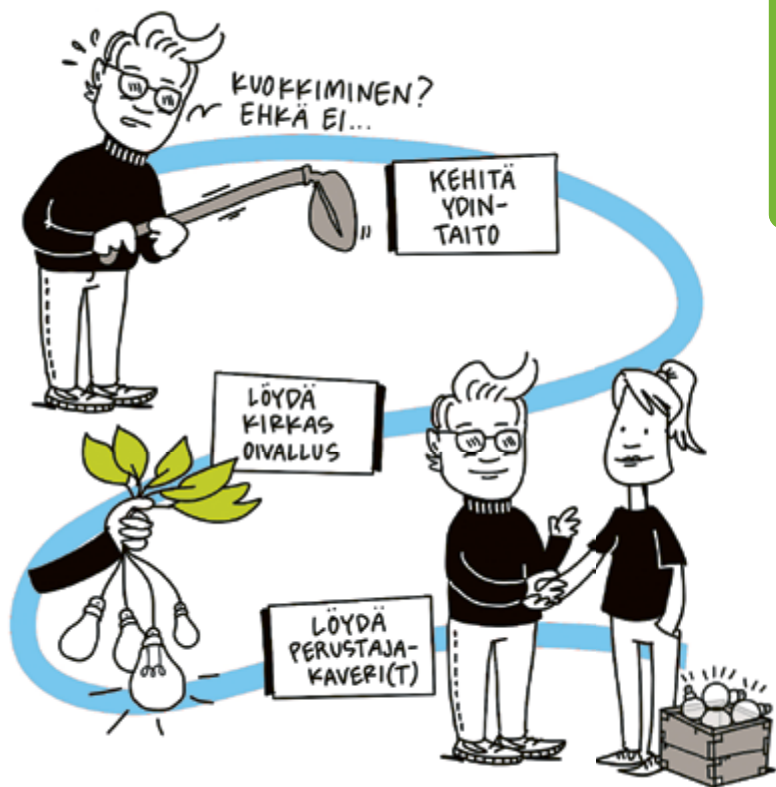
Siksi ennen perustamispapereiden täyttämistä on tärkeää hoitaa kuntoon muutama perusasia:

- ✓ **Kehitä ydintaito.** Valitse ala, jolla haluat toimia – ja opi se niin hyvin, että maailmassa on vain harvoja, jotka osaavat sen sinua paremmin.

Tuntuuko mahdottomalta? Onnistut kyllä.

Oppiminen alkaa uteliaisuudesta ja jatkuu, kun hakeudut seuraan, jossa osataan jo enemmän kuin sinä. Kun ymmärrät, miten asiat toimivat – ja osaat rakentaa jotakin konkreettista – olet askeleen valmiimpi ryhtymään startup-yrityksen perustajaksi.

- ✓ **Löydä kirkas oivallus.** Oivalluksesi on oltava totta muttei vielä laajalti hyödynnetty. Sen on oltava myös sellainen, josta voi onnistuessa kasvaa miljardibisnes ja jonka vuoksi jaksat herätä aamuisin ja taistella silloinkin, kun on epätoivoista.

- ✓ **Löydä perustajakaveri (tai pari).** Yksin voi onnistua, mutta yhdessä se on todennäköisempää. Valitse perustajakaverisi niin kuin valitsisit elinikäiset kumppanit.

Startup on kuin vuorikiipeilyä: Matka on pitkä ja nousukulma jyrkkä, ja olosuhteet vaihtelevat arvaamattomasti. Et voi nähdä huipulle asti, vaan vain seuraavan askelman verran. Välillä tulee hetkiä, jolloin et vielä osaa, suunta on epäselvä tai tiimi horjuu. Silloin on vain yksi pelastuskeino: teet päätöksiä ja toimit.

Useimmat firmat eivät kaadu virheisiin vaan siihen, että perustajat eivät korjaa kurssia ajoissa. Kuulet tämän yhä uudestaan eri sanoin: Woltin Marianne Vikkulan mukaan ”liike on lääke”. Teslan Elon Musk korostaa nopean palautesyklin merkitystä. Muun muassa Netscapen perustajiin kuuluvan Marc Andreessenin mukaan menestyksen salaisuus on ”strong beliefs, weakly held” – vahvat näkemykset, joista ollaan valmiita luopumaan, kun tilanne muuttuu.

Et tule arvaamaan kaikkea oikein alussa. Eikä sinun tarvitsekaan.

Kun Edmund Hillary ja Tenzing Norgay nousivat ensimmäisinä Mount Everestin huipulle, he eivät tien-

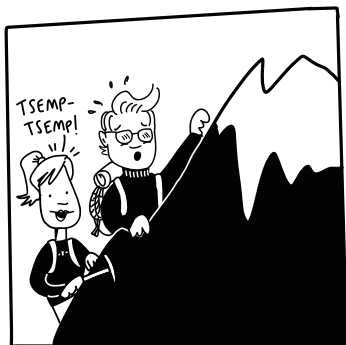
neet etukäteen tarkkaa reittiään eivätkä sitä, milloin sää muuttuisi hengenvaaralliseksi. Kun otollinen hetki koitti, he lähtivät liikkeelle niin nopeasti kuin pystyivät mutta koko ajan suuntaa kokeillen ja korjaten – yhdessä.

Startupin rakentaminen on samanlaista hapuilua paineen alla. Et tiedä etukäteen tarkkoja askelmerkkejä etkä kilpailutilanteessa avautuvan ja sulkeutuvan aikaikkunan ajoitusta. Kukaan ei tiedä.

Miten silloin edetään? Ripeästi, mutta askel kerrallaan.

Oletko valmis?

Hyvä. Aloitetaan.

OLETKO VALMIS ALOITTAMAAN OMAN STARTUP-SEIKKAILUSI?

Startup-käsikirja on ohittamaton opas jokaiselle, joka haaveilee omasta yrityksestä. Se kertoo selkeästi, miten kirkastat ongelman ja ratkaisun, testaat tuotteen, hankit rahoituksen, löydät markkinasi ja johdat tiimiäsi niin, että yrityksesi onnistuu.

Kirjan tarkoitus on yksinkertainen: nopeuttaa oppimista ja auttaa sinua välttämään kalliit virheet rakentaessasi miljardibisnestä. Olitpa vasta haaveilemassa tai jo vauhdissa, *Startup-käsikirja* on täydellinen kumppani startup-matkallesi.

Hauskasti kuvitettu kirja tarjoaa tuleville yrittäjille käytännönläheisiä vinkkejä ja konkreettisia esimerkkejä pilke silmäkulmassa ja ikään katsomatta.

Timo Ahopelto ja **Jyri Engeström** ovat kokeneita startup-yrittäjiä ja sijoittajia. Heidän parhaat oppinsa ja neuvonsa ovat syntyneet todellisista voitoista ja virheistä – ja nyt ne ovat sinun käytössäsi.

”Jos aiot perustaa startupin, onneksi olkoon:
käsissäsi on ylivoimainen cheat code.”

– ILKKA PAANANEN, SUPERCCELL

”En tiedä tätä parempaa kirjaa avuksi startupin perustamiseen
ja rakentamiseen miljardiluokan firmaksi.”

– MIKI KUUSI, WOLT

www.tammi.fi

69.1

ISBN 978-952-04-7260-3